

ABONAMENTUL

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

După un an.

Tocmai se împlinește anul, de când Italia, uitându-și de relațiile de alianță ce o legau de trei decenii față de Monarhia noastră, a frânt orice reminiscență a trecutului, și s'a înșiruit între dușmanii noștri.

Calculul ententei era destul de bine chibzuit cu noul factor, ce avea se apese foarte mult în cumpăna războiului. După ce trupele noastre au rupt la Gorlice frontul rusesc, constrângându-i să se retragă în ce în ce mai spre nord, ententa credea, că intrarea pe arena de luptă a unei mari puteri, cum se considera Italia, va aduce rezultate depline în favorul lor.

Și astfel în tumultuoasa ședință a Camerei italiene de acum e anul s'au călcat în picioare legăturile de veche pretinie; s'au nesocotit concesiunile teritoriale, pe cari Monarhia noastră le oferea de bună voie Italiei; agenții ententei au reușit biruitori și glasul parlamentului s'a amestecat cu acela al plebei flămânde: „Evivva la guerra!”

S'a pornit deci războiul împotriva unui aliat, ce ne părăsise în clipele cele mai grele, fără nici un motiv adevărat. Trupele noastre s'au concentrat la frontiera italiană, văile Alpilor, au început a răsuna de bubuitul tunurilor și aviatorii noștri au azvârlit bombe asupra Veneției, Anconei și a celorlalte orașe din litoralul și granița italiană, asupra acelor orașe, cari până acum erau considerate ca depozite acelor mai de valoare monumente de artă.

Poporul italian, după un an de svârcoliri zădarnice, după ce a pierdut atâtea zeci și mii de victime, fără să fi putut realiza o victorie cât de cât mai de seamă, va înțelege în sfârșit, cât de funestă a fost clipa, când s'a azvârlit atât de ușuratic

în vârtoarea războiului. Cu tot epitetul de mare putere, Italia s'a dovedit neputincioasă de-a rupe frontul trupelor noastre, și aceasta în o vreme când ele luptau alături de trupele germane pe atâtea fronturi, cu atâția dușmani, neasămănați mai puternici numericeste.

Frumoasa Italie, unde omenimea era obișnuită să admire frumusețile naturii și neperitoarele monumente de artă, s'a preschimbat în o țară de jale, unde atâtea zeci și zeci de mii de victime au căzut, fără ca să poată arăta un rezultat palpabil.

Acum e anul, trupele italiene plecau lărmuitoare spre graniță, cu hotărîrea de-a nu se oprî până în fața castelului împărătesc din Viena.

Ce s'a ales din acest avânt patriotic atât de încrezător?

Unde e terenul, ce l-au câștigat după atâtea vărsări de sânge?

Câtă distanță mai e până la „Burg“-ul din Viena, când elanul trupelor italiene s'a înfrânt deja la Görz și Isonzo?

Azi după atâtea ofenzive zădarnice ale trupelor italiene, au luat trupele noastre ofenziva, ocupând două forturi, așa încât lupta decurge pe teritor italian. Trupele noastre au atins linia principală de apărare a italienilor, așa încât ziarele lor cer cu insistență, începerea ofenzivei la Salonici și Rusia, ca astfel prin dislocare de trupe să se mai micșoreze ofenziva, ce s'a pornit cu atâta putere asupra trupelor italiene.

Cu tot acest vădit fiasco, politicienii italieni pregătesc mari serbări pentru aceasta zi aniversară, cerând cu insistență, ca Italia să declare războiu și Germaniei.

E un foc bengal acesta, un pumn de nisip în ochii celor naivi, ca să le abată atențiunea și să nu-și dea seama de marele dezastru, în

care Italia s'a asvârlit singură, pornind războiul nenorocit, de care în decursul unui an încheiat, s'a dovedit: absolut incapabilă.

Instrucțiunea poporală și anal- fabetismul.

(Din cercuri învățătoarești).

(tr). Cred că: »chestia școlară« nu se »deplasează«, dacă și nouă învățătorilor ni-se dă cuvântul. E indiferent că unde scriem în — »Românul« — »Unirea« ori al loc. Scriem unde putem, căci presa română a fost cu mari rezerve față de scrisul nostru. Face loc atacurilor, dar nu ne publică replicile ca să încunjure polemicele uricioase și nefolositoare¹⁾. De acest principiu au fost conduse în parte și revistele școlare și pedagogice, așa că noi totdeauna am fost considerați ca o tagmă fără drept de cuvânt, — chiar și în cauzele ce ne privesc de-a dreptul. Noi am fost un fel de iobagi ai erei nouă, cari trebuie să muncească cât li-se dă și măsoară de alții pe drept și nedrept; fără considerare că ajunge-ți timpul fizic, dispui de mijloacele necesare, ori pozezi aptitudinile de lipsă. Să isprăvești ce nu poți, și să îndeplinești aceea pentru ceea ce nu ești pregătit. Aceste ți-le poruncesc de multe ori cei ce nu sunt chemați, pentruca la urmă tot ei să strige: dascălii nu fac destul.

Cei ce voesc să se convingă că nu exagerăm nimic n'au decât să răsfoiască colecțiile ziarelor de acum 3—4 ani, când să ridicase la suprafață activitatea extra-școlară a învățătorilor. Nu voim să reinviem lucrurile ațipite. Să revenim însă la analfabetism cu care am fost acuzați acum de curând.

După datele statistice a anului 1907 publicate de dl ministru de culte ar reeșii că: — »comitatele locuite de

¹⁾ La „Unirea“ nu pot fi aplicate acuzele aceste. N. Red.

români prezintă procentul cel mai mare de analfabeți. Și zice Autorul că deși nu e condus — »de nici o patimă față de învățători« —, deși e departe de el: — »intenția de a învinui pentru acest dezastru al instrucțiunii populare exclusiv învățătorimea« — »nesocotind orice susceptibilitate de natura aceasta« — recunoaște în sfârșit că da, e »adevărat că în expunerile sale, învățătorii au fost mai deaproape atinși, dar numai în măsura ce li-se cuvine«.

Așadar tot noi suntem cei dintâi, și în măsură mai mare responsabili pentru: »dezastrul instrucțiunii populare«, adică a analfabetismului românesc.

*

Precum în articoli trecuți așa și în cel de față răspundem, nu pentru că nu am voi să recunoaștem nimic din păcatele și greșalele noastre, fără mai mult ca să restabilim adevărul.

Nu aceea ne supără că să scriu lucruri cari ne ating neplăcut și pe noi, fără aceea că nici odată nu se stabilește măsura în care putem fi făcuți răspunzători. Nu suntem noi nici mai susceptibili decât alți Domni: preoți și profesori, fără ne rănesc adânc, că lucruri de ordin atât de »principiar« cum e și analfabetismul neamului nostru să tractează atât de superficial și unilateral. O problemă așa de mare ca aceasta nu era iertat a o prezenta numai din laturea care putem ridica neglijențe neiertate la adresa învățătorilor. Sunt ele cauze mult mai mari

și mai esențiale cari au contribuit, și contribuiesc și astăzi la susținerea analfabetismului. Acestea rămân cu totul în umbră și pe care autorul — ca un pretins cunoscător și deslegător al acestei probleme — nu trebuia să le treacă cu vederea; dacă voia să fie drept și nepărtinitor.

(Va urma.)

Acțiunile pacifiste ale Papei și a regelui din Spania. — Știri particulare din Madrid anunță că între Papa, Alfonso regele Spaniei, și Wilson decurg tratative pentru restabilirea păcii. Nizuințele lor tind cu deosebire spre armistițiul, sub care se vor putea începe, cu mai mari șanse de reușită, discuțiile de pace. Regele Alfonso e convins că armistițiul ar aduce pace, fiindcă nici una dintre partidele beligerante nu ar fi capabilă să ia din nou războiul.

„Correspondentul din Roma al lui „Morning Post“ anunță că știrile despre neîntreruptele străduințe pacifiste ale Papei se mențin cu persistență și par adevărate. Correspondentul relevă că Vaticanul nu a vrut nici odată să confirme în mod oficial intenția sa de a întreprinde astfel de demersuri atâta vreme cât nu au șanse de izbândă.“

Agenția „Wolff“ relatează: În parlament comanda de marină a Americii a primit, în unanimitate, propunerea deputatului Hensley, prin care prezidentului Wilson i-se dă autorizația să cheme la conferință de pace toate statele de pe globul pământesc, unde să se designeze membrii congregației de pace care se judece toate chestiile ivite între partidele beligerante.

Probabil, că știrea aceasta primită din Washington e în legătură cu știrea din Berlin care încă anunță, că cancelarul imperial Bethmann-Hollweg a chemat partidele Camerei imperiale la conferință secretă.

Comisari guverniali distinși. — Din prilejul desființării comisariatelor guverniale, mai mulți comiți au fost distinși de Majestatea Sa pentru serviciile prestate. Între cei distinși este și comitele suprem al Albei Inferioare și Muraș-Turda d. Szász József, care a fost decorat cu crucea ordului Leopoldin în gradul de cavalier.

„Albina“ pentru orfelinatele celor două biserici românești. — La adunarea generală a „Albinei“ din Sibiu s'au petrecut lucruri vrednice de recunoștința noastră. La titlul orfelinatelor, aflăm, că celui din Sibiu îi s'a votat 50,000 (cinci zeci mii) cor. iar orfelinatului din Blaj — nimic.

Comisia de reorganizare: În comisia organizatorică a „Albinei“ din Sibiu, constituită sub prezidiul dlui Dr. Ion Mihu s'au numit din partea direcțiunii ca membri: Dr. Eus. R. Roșca, Dr. Ilie Bese, Dr. N. Comșa, Dr. Vas. Bologa și Ion Lăpădat. Acesta din urmă și ca raportor. Dintre acționari au fost invitați în comisie dnii: I. A. de Preda, Dr. Oct. Rusu, Dr. Gh

FOIȚA.

Aliuță.

Novelă dedicată doșoarei Ana Rosetti.

de N. Gane.

(Fine.)

Hoții care intrase acum în casă priveau lupta cu brațele încrucișate siguri fiind de mai înainte de izbândă căpitanului, iar noi galbeni, înmărmuriți așteptam cu tremur minuta hotărâtoare fiind de asemenea siguri de mai înainte că ori cum se va sfârși lupta, tot rău va fi pentru noi... Când deodată turcul desprinzându-și arma de arma dușmanului său, făcu un pas îndărăpt, deschise niște ochi sălbateci, mari peste măsură, strigă: „Alah!“ și ca un tigru însetat de sânge se aruncă asupra lui Bujor.

Un freamăt trecu prin rândurile hoților... Atunci... O! spaimă!... O! urgie!... Atunci fără veste trăzni o pușcă îndărăptul meu de care toate geamurile se cutremurară, și prin fumul ce năvăli în odaie văzui pe Aliuță, pe bătrânul și viteazul Aliuță îngenuunchind. Lovit în spate de unul din tovarășii lui Bujor, el scăpă arma și căzu la pământ scaldat în

sânge. În fața acestui neașteptat sfârșit, Bujor el însuși rămase un moment uimit cu hagerul în mână nedumerindu-se ce să facă; apoi deodată își încruntă privile, ca omul ce și-a luat o groznică hotărâre, se îndreptă cu pași sunători spre noi care stam fără respirație grămădiți unul în altul, trecu alături de mine atingându-mă cu haina, și se opri dinaintea hoțului ce omorise pe Ali.

— Cine nu cinstește lupta dreaptă și ucide pe la spate, ucis trebuie să fie!... zise el despiciând în aceeași clipă capul ucigașului în două; apoi cu fața și mai încruntată în care era scrisă osînda noastră de moarte, el se întoarse iarăși spre noi ațintindu-ne de astădată drept în ochi, par'că ar fi voit inadins să ne prelungească agonia; merse până la locul unde zăcea Aliuță la pământ, îl privi un moment în tăcere, tăcere infricoșată din care nimeni nu știa ce are să iasă, căci noapte se făcuse sub genele lui... când iată minune mare... fața lui deodată se însenina ca și când o rază de sus i-ar fi străbătut prin creeri, și îndreptându-se către tovarășii săi, le zise:

— Copii, acest bătrân ucis mișelește a apărut o casă de creștin și el era turc. Dumnezeu nu ne va ajuta dacă pe lângă păcatul morții lui vom adăugi și alt păcat... Să mergem de aici!...

Ascultători de glasul căpitanului, hoții își făcuseră semnul crucii, încălăcară și se duseră în lume, numai haiducul cel ucis rămase lungit la locul lui, și nu departe de dânsul sărmanul Aliuță ședea și el fără mișcare cu fața acum îndulcită de suflarea morții, și cu ochii deschiși și ațintiți așa cum îi avea el în rugăciunile de dimineață când rătăcea în țările calde ale copilăriei lui.

A doua zi un sicriu frumos, împodobit cu ținte de argint, cu semnul Semi-lunei pe capac și purtat pe umerele noastre fu așezat sub cea mai pletoasă salcie de grădină, cu capul îndreptat spre răsărit. Nici preoți, nici rude nu erau în jurul sicriului, dar eram noi, prieteni de altă lege, agonisiți de el la bătrânețe, cari stam îngenuunchiați și plângeam din inimă pe bunul și scumpul Aliuță.

Pe mormântul lui stă astăzi o marmură albă în care sunt săpate cu litere de aur cuvintele lui Bujor:

„Acest bătrân ucis mișelește a apărut o casă de creștin și el era turc.“

Aici tata sfârși de povestit; iar noi am rămas tăcuți și cu lacrimile în ochi, și multă vreme după aceea, figura bună a lui Aliuță nu înceta de a se amesteca noaptea în visurile noastre copilărești.

Dobrin, Dr. Aurel Vlad și Dr. Luc, Borcia.
Dintre unsprezece membrii ai comisiei de reorganizare d. Dr. Oct. Rusu e avocatul „Albinei” e — unit.

2. Contribuire la colecta pentru zidirea seminarului arhidiecezan în strada Schewis, rata a patra din suma de K. 50,000 împărțită pe 10 ani	K 5,000.—
3. Contribuire la colecta pentru zidirea școlii comerciale din Brașov rata III din suma de K. 20,000.— împărțită pe 5 ani	” 4,000.—
4. La fondul mesei studenților, întemeiată și susținută de institut	” 6,000.—
5. Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român:	
a) la fondul „Muzeului etnografic”	” 1,000.—
b) la fondul „G. Barițiu”	” 1,000.—
6. Reuniunii de muzică din Sibiu	” 200.—
7. Reuniunii române de agric. din Sibiu	” 200.—
8. Reuniunii pompierilor din Sibiu	” 100.—
9. Reuniunii pentru infrumșetarea orașului Sibiu	” 100.—
10. Reuniunii igienice din Sibiu	” 100.—
11. Aceleiași reuniuni pe seama dispenzarului pentru tuberculoși	” 100.—
12. Gremiului comercial din Sibiu	” 100.—
13. Internatului Reuniunii femeilor rom. din Brașov	” 400.—
14. Asociaț. pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor români din Brașov	” 200.—
15. Reuniunii de muzică din Brașov	” 200.—
16. Reuniunii pentru infrumșetarea orașului Brașov	” 100.—
17. La fondul stud. morboși din Brașov	” 200.—
18. La fondul studenților morboși din Blaj	” 200.—
19. La fondul studenților morboși din Brad	” 200.—
20. Tinerimii universitari din Budapesta („Petru Maior”)	” 200.—
21. Tinerimii universitari din Cluj	” 200.—
22. Internatului gr.-or. din Beiuș	” 100.—
23. Reuniunii fem. rom. din comit. Hunedoarei pentru atelierul industr. de casă	” 200.—
24. Reuniunii femeilor române din Lugoj, pentru cantina școlară	” 200.—
25. La dispoziția direcțiunii	” 4,600.—

Orfelinatul din Blaj.

— Comunicatul comitetului central executiv. —

Cvota de binefacere a „Albinei”
— Adunarea generală din 13 crt. a „Albinei”, precum se știe, a destinat din profitul net al anului 1915 suma de K. 35,000 pentru scopuri culturale și de binefacere. Suma aceasta s'a distribuit cum urmează:

1. Contribuire la colecta pentru orfelinatul din Sibiu, rata I din suma de K. 50,000 împărțită pe 5 ani . . . . . K 10,000.—

Dupăcum era de prevăzut, averea bieților orfani de eroi sporește, cu lista de azi a celor peste *șapte mii de coroane*, foarte frumos. Puternica parohie a *Sâncelului*, cu începutul ei de colectă, rezultatul strălucit al *tombotei* damelor din *Beiuș* și jur, alături de *mii* primpretorelui nostru *Ianza* din *Petroșeni* și de sutele avocatului *Simon* (Aiud) și a protopopului *Aron*

din *Teaca* se înșirue minunat în seria marilor noastre binefaceri, fără ca prin aceasta să scadă prețul contribuțiilor mai mărunte date cu aceeași însușire.

*

Lista mai nouă are aceste poziții:

1. *Inceputul colectei pâr. Vasilie Smigelschi între credincioșii săi din Sâncel: 2,138.06 cor.*

Vasilie Smigelschi paroh cu soția 300.—
Văd. Maria Vlassa . . . . . 200.—
„Reuniunea femeilor gr.-cat.” . 172.90
Biserica gr.-cat. . . . . 100.—
Mărioara Dr. Oct. Florea . . . 100.—
Ilie Bărbat a Zgâi și Nicolae Bărbat inv. câte 50.—; Alex. I. Sighișorean 30.—; Eman. Grama, Tod. Bărbat l. Chir. și Ilie Ivan câte 25.—; Tod. Pânăzan și Gh. Oniga l. Rață câte 20.—; Milian Vintilă 14.34; Nic. Mărginean l. Onu, Ana l. Nic. Oniga câte 12.—; văd. Maria P. Rusan, Anica l. T. Corbean, Miduț Truța, Vas. Bărbat a Zgâi, Nic. Fr. Cursai, Silv. Pepelea, G. Costea, Vas. Costea l. Toad., Vas. Oniga l. Aftion, Vas. Vintilă l. Liță, Teod. Frățilă Țilica, Maria l. Toader, Vintilă Tica, Szakács József notar c., Ana l. Tân. Anușcă, Nic. Bărbat a Nițului, Io. Frățilă l. Mioru, Roman Bărbat, Senti Frățilă l. Vicu, Petru Aldea a Șargă, Axente Aldea, Pavel Vintilă, Nic. Grama a Tomi, *Câțiva copii de școală* (între cari Nic. Bărbat 2.70) câte 10.—; Iac. Frățilă a Vicului, Io. Bărbat Ciului, Io. Bucur l. Cuti, Ionuț Bucur l. Prit, Culița German l. Sim., Maria l. Văs. Pepelea Brescu câte 9.56; Maria l. P. Hățăgan l. Zaică 8.78; Anișca l. Milian Rus 8.—; văd. O. Lina Frățilă, văd. Oana l. M. Costea câte 7.—; Albert Elek notar penz., Petru C. Petreanu, Toad. Popa Negrei, Tim. Pepelea, Glig. Bucur, Traian Bărbat a Pățului câte 6.—; văd. Nazariea Comănici, văd. Iovuța l. Frățilă, Nic. Bărbat l. Chirilă, Ana Vintilă l. Chele, Io. Oniga l. Gligor câte 5.90; Gh. Păcurar a Firi, Max Corbean, Dum. Bărbat, văd. Nica A. Berar, Traian Anușcă l. Tanu, Io. Pepelea Miși, Nic. Vintilescu, Oana l. Tod. Vintilă, Anișca l. Io. Bărbat, Mih. Grama Droșcoi, Nic. Pânăzan Bumbu, văd. Maria S. Suci, Ma. l. P. Hățăgan câte 5.—; Onu Pepelea l. Ignat, Io. Hățăgan l. Loghin, Ilie Frățilă l. Ștefan, Ma. l. Nic. Murășan, Mih. Ciugudean a Hoză, Iac. Ognean l. Mălai, Iac. Frățilă a Piști, P. Frățilă a Piști, Ma. l. Traian Bucur, Ma. l. Nic. Bărbat Lailă, Anăsie Boar Gaia, Aron Anușcă, Vas. Vintilă l. Culița, Ștefan Anușcă l. Dochie, Io. Preancu, Teod. Bărbat l. Roman, Macavei Frățilă l. Gheți, Vas. Hățăgan a Zaicului, Oana l. Io. Hățăgan a Zaic., Tr. Hățăgan a Zaic., Aurel Frățilă, Ghe. Bărbat, N. N., Ma. l. Vas. Boar Gaia câte 4.78; P. Șuteu, Sav. l. Maft. Frățilă a Culi, Silv. Ignat, Ilie Comănici, Ma. l. Maștei Brad, văd. Sus. Șt. Popa, Oana Bucur l. Prit, Ghe. Ciugudean a Rini, Vas. Alecușan, Ionuț Brumar, Vas. Brumar, Ma. l. Pavel Oltean, Teod. Hățăgan l. Tim., Sim. German, Ma. l. Gh. Marele, văd. Sus. G. Oprean, Iac. Anușcă a Chimului, Ma. l. Novac German, Tod. Comănici, Idifta l. Toad. Ognean, văd. Oana F. German, Val. Anușcă l. Ciocă, Tân. Mărginean l. Onu, Io. Erejdi, Aurelia l. Val. Preancu, Anișca l. Io. Vintilă Găla, Liță Vintilă l. Găla, Nica l. Petru Vintilă Viie, Nic. Bărbat a Pățului, Ioan Aldea l. Mih., Iacob Grama Droșcoi, Ma. l. Nic. Oniga l. Glig., Nazariea l. Tr. Frățilă, Iac. Burje cu soția, Izsák Ignác câte 4.—; Vas. Rotar, Fl. l. Tod. Frățilă, Nica l. Tod. Bărbat Ziri, Anișca l. I. Păcurar, Savina l. Tr. Bărbat l. Dum., Rozenstein Hermann, Vis. Berar, Glig. Ciugudean, Io. Anușca a Tomi câte 3.—; Nic. Oprean Pușa, Teod. Anușcă Boamba, Ma. l. Vas. Anușcă a Tomi, Ma. l. Solomon Frățilă câte 2.39; apoi alți 151 credincioși restul de 241.90.

2. *Colecta pâr. Ioan Boldor între credincioșii săi din Ciugudul de Jos: 481.— cor.*

Ioan Boldor, preot . . . . . 300.—

Mariți Florea 20—; Ilariu Boldor I. Const. 16—; Nic. Tath I. Artimon 10—; Mateiu Iliu 6—; Toma Rațiu, Maria Aldea I. Const., Domnica Hodoș, Ironim Tath și Anica Hard câte 5—; Iuliana Bircea, Iuliana Boldor, Gh. Litean, Gh. Tath I. Armon și Lica Popa n. Boldor câte 4—; Amos Popa, Iuliu Giurgiu, Ma. Mircea I. Gh., Vas. Bozac, Marișca Moga și Valeria Moldovan câte 3—; apoi alți 35 credincioși restul de 61—.

3. *Colecta dlui adv. Dr. Aurel Rusu voiuntar, între soldați și alți binefăcători din Târgul-Murășului: 152—.*

Dr. Aurel Rusu . . . . . 50—
Aurel Rusu, elev cl. I. gimn., și 22 infanț. ai comp. 9 reg. 62 câte 10—; Gheorghe Maior, Nicolae Oprean, Dr. Comes, Dr. Victor Suciu și József Emil câte 5—; Molos Valer 4—; Pompeiu Máthé, Báthory Anna, și Valer Trifu câte 3—; Ella Ghibu, Vajna, Elek, Indescifr., Dr. indescifr., V. Emil, Opt. Niccoară, Popp, Zappler și Vas. Natya câte 2—; apoi alți 29 contribuenți restul de 26— cor.

4. *Colecta cadetului Dumitru Toncean făcută cu ajutorul d. Cornel T. Rusu între soldații de comp. 13 a reg. 20 de hovezi: 90— cor.*

Dumitru Toncean și logodnica sa Olivia Moldovan 4070; Iacob Nan, Réthi János, Péter Ferencz, Ambrus Ferencz și Boros József câte 2—; T. Rusu, O. Porca, T. Mocan, Io. Boloș, V. Szabó, Nikolits Sz., I. Mescu, St. Petruț, T. Goran, G. Opruța, G. Crevean, P. Stoica, N. Vaideș, D. Tămaș, G. Ignean, N. Vulcan, G. Vărtos, A. Domokos, Szilágyi A., I. Ciula, și Koller Ág. câte 1—; apoi alți 41 de soldați restul de 2830.

Sumarea colectelor:

Colecta 1:	K. 2,138.06
" 2:	" 481—
" 3:	" 152—
" 4:	" 90—
Laolaltă K. 2,861.06	

Alte contribuiri:

Tombola damelor din Beiuș și jur aranjată cu concursul „internatului Pavelian de fete” împreună cu colecta făcută cu ocaziunea ei între următorii: I. P. S. Sa Dr. Dem. Radu (50—), Eleftera Dr. Mihali și Irina Antal (câte 100—), Barbara Gera (70—), d. Valeria Bobățel (50—), dna Dr. Bruder (30—), d. Silvia Illieș, „Drăganul”, „Népbank” (câte 20—), Euf. Stefanică și d. I. M. (câte 10—), dna Dr. Murășan și v. d. Cat. Toma (câte 8—), „Hitelbank”, Dr. Politzer, Dr. Középeșy și d. Aug. Antal (câte 5—), dna Marschl, Aur. Bityo și E. Schwarz (câte 2—) . . . . .

Vasile Ianza p.-pretore Petroseni " 1,000—
Dr. George Simon, adv. Aiud " 500—
Nicolae S. Aron protopop Teaca (acuma două oră; total 1000—) " 500—
„Goronul”, inst. de cred. și ec. Aiud " 200—
Dioniziu Dariu . . . . . " 10—
Suma K. 7,081.06
Suma din Nr. 51 " 207,065.13
Suma totală . . . . . K. 214,146.19

O rugare: Pentru a ne ușura munca migăloasă împreună cu publicarea colectelor, P. T. dd. colectanți sunt rugați să aranjeze listele de colecte după norma cum se obișnuiește publicarea lor în aceste coloane. Deosebit ne rugăm, ca în listele colectelor de *vesminte și altele* să însemne și prețul lucrurilor date de fiecare contribuente.

Comitetul central executiv.

Războiul european.

Evenimentul cel mai remarcabil din luptele cu Italia e, că trupele austro-ungare, ca și în războaiele anterioare, — și acum au pătruns pe pământul Lombardiei, prin ce, după cum se exprimă zările din Șvițera, italienii, neputând rezista indeajuns, vor fi siliți să se retragă de pe întreg frontul din Carintia și Tirol.

Pe culmile sudice și sud-vestice dela Mort-Homme germanii au pătruns pe teritor estins; au prins 1315 ostași, 31 ofițeri, 16 mitraileze și 8 tunuri. Succesul germanilor e recunoscut și în comunicatul lui Joffre. Cucerirea acestei culmi, ce e un punct însemnat de strategie, prin contactul cu culmea 304, e de mare momentuositate în viitoarele operațiuni de luptă. Progresul sistematic, cu pregătiri precise ale germanilor arată, că cercul de lupte din jurul Verdunului devine tot mai amenințător.

Pe celelalte zone de război nimic de remarcant.

Informațiuni.

Rugăm pe P. T. abonenții oari sunt în restanță de pe anii treouți, cum și de pe anul curent, — să binevolască a ne trimite prețul foaiei.

Red. și Administrația.

Serată literară. Duminecă 21 crt., conform invitațiilor, s'a ținut a doua ședință literară, după s. Paști. Punctul prim din program l-a avut dl profesor *Dr. Alexandru Borza*. Ne-a vorbit despre științele naturale, viața și trecutul arborilor seculari. Disertația aceasta, bătută cu părți distractive, ne-a îmbogățit cunoștințele istorice, luate din datul de existență a goronului secular din grădina mitropolitană, a cărui trecut se pierde peste veacul al XVI. Multe scene din viața principiilor ardeleni, cari s'au perândat în curțile de azi ale mitropoliei, sunt cuprinse în țesăturile tainice ale bătrânului gorun. Și așa mai departe ni-s'a reliefat istoria frasinului din grădina seminarială, a arborilor din livada berului și alți.

Conferința dlui profesor, care e și un memento pentru ocrotirea și respectarea acestor arbori cu trecut atât de bogat, a fost binevenită special pentru tinerimea gimnazială.

Eleva *Ecaterina Cicioe* a declamat cu multă drăgălășenie „Legenda” de Iosif, iar eleva *Mărioara Domșa* a cântat la pian „Galop de concert” și „Cimpoiul”. Succesul raportat în executarea punctuoasă a acestor bucăți, credem, că e motiv, ca noi să-i așteptăm concursul distractiv și la viitoarele serate.

Tombola din Beiuș. Ca un anex la darea de seamă, publicată în nr. 49 a. e. al „Unirii” despre tombola damelor din Beiuș, afară de numerii publicați deja — a mai

câștigat și nr. 686 un obiect, anume o tavă mică. Proprietarul acestui număr își poate reclama obiectul câștigat dela dna *Elisa dr. Pavel*, profesoară în Beiuș—Be'ényes.

Görgei Arthur, a murit în vârstă patriarhală cel mai aprig comandant în luptele constituționale ale Ungariei cu Austria, purtate în anul 1848.

Görgei, pe vremea din 1848 a fost general în care calitate a luptat, alături de Kossuth, pentru realizarea programului național politic al Ungariei. În urma împrejurărilor nefaste Görgei, în anul acela 13 August, a fost silit să se predeie la Világos rușilor cu armata de 40.000 de sub conducerea lui, pentru ce mult timp a fost ținut de trădător. Faptele mai noi au dovedit, că nu Görgei e vinovat de dezastrul dela Világos, așa că acum întreagă națiune maghiară deplânge în Görgei pe omul cu adevărată iubire de patrie.

Mulțămită publică.

Pentru toate cuvintele și adresele de mângâiere, ce ne-au sosit din prilejul dureros al pierderii prea iubitului și în veci neuitatului nostru tată: **Dr. Ioan Popp**, medic colonel în r. aducem pe calea aceasta — în numele nostru și a celor trei frați ai noștri aflători pe câmpul de luptă — tuturor, celor ce și-au adus aminte de noi, mulțămimile noastre sincere.

Sibiu, 19 Maiu 1916.

Aurel și Mărioara Popp.

Posta Redacțiunii.

Dr. P. L. Articolul din chestie îl vom publica încurând.

A apărut:

Hora

cea mai nouă piesă muzicală pentru pian compusă în stil concertant, muzică modernă cu motive naționale, de tinărul Laurean Nicorescu, care înainte de izbucnirea războiului a fost elev distins al cursului de cant și compoziție la academia din Viena. Hora se estinde pe 6 pagini și se poate procura numai dela preotul Ioan Nicorescu în Curtiei (Kürtös) comit. Arad, prețul 3 cor. plus 20 fil. porto.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.

Moșie de exarândat.

În hotarul comunei *Oroiul-săcuiesc*—Székelyuraly, cott. Murăș-Turda — se află de exarândat o moșie de circa 300 (treisute) jugăre. **Terminul de exarândare:** toamna anului curent (1916) respective primăvara anului viitor (1917).

Cu amănunte servește:

văd. **Carolina C. Codarcea,**
CLUJ (Kolozsvár) Majális u. 1.